

Fólkapensiónin er sam- haldsføst

FLEIRI flokkar siga nú at fólkapensiónin er ov lítil. Hana vilja teir varðveita og hækka og lógina um samhaldsfasta vilja teir seta úr gildi. Men hvar er lo-gikkurin í hesum tosi?

FYRI FLEIRI árum síðani kom javn-aðarflokkurin til ta niðurstøðu, at fólk-a-pensiónin er alt ov lítil og als ikki røk-ku-til, um okkara eldru skulu liva eitt mannsmuligt liv. Vit settu okkum fyri at gera nakað við hetta. Tí kom lógin um samhaldsfasta.

HIN SIGA at hendan skipanin er alt ov dýr fyri løntakáran. Tí skal lógin setast úr gildi. Ístaðin vilja teir so hækka fólkapensiónina. Kostar ein hækking av fólkapensiónini onki ella skal onkur annar rinda hesa hækking fyri okkum?

Hetta er ein áhugaverdur spurningur, sum ongin av teimum hevur svarað.

SKULU VIT hækka fólkapensiónina við somu upphædd, sum arbeiðs-marknaðareftirlønin fer at geva, so kostar hetta júst tað sama í krónum og oyrum. Hetta er logiskt og hetta er bara so. Við øktum skatti og tolli skal landskassin útvega pening til hesa hækking. Ella hava hinir flokkarnir nak-ran annan útveg?

VIT KUNNU fara 30 ár aftur í tíðina. Tá fingur vit verandi fólkapensión. Danski ríkiskassin rindaði annan helmingin og føroyski landskassin rindaði hin helm-ingin. Føroyski parturin varð fingin til vega á tann hátt, at eitt serligt pensiónsgjald varð kravt inn saman við skattinum, og svaraði hetta til 3% av skattskyldugu inntøkuni.

SKULDU vit galdið alla fólkapensión-ina sjálvi, so vildi hetta svarað til eitt pensiónsgjald (ein eykaskatt) uppá 6%, ella triggjar ferðir tað, sum skal gjald-ast inn í samhaldsfasta. Í og við at øll

gjalda til og fáa fólkapensiónina er hetta ein samhaldsføst skipan. Hinveg-in kunnu vit siga, at samhaldsfasta eftirlønin er ein eyka fólkapensión. Í so máta er ongin munur.

MUNURIN er bara tann, at meðan fólkapensiónin verður goldin av teim-um, sum gjalda toll og skatt, so verður samhaldsfasti goldin av løntakarum og arbeiðsgevarum. Tá skipanin er fult út-bygd koma løntakarar at gjalda 2% av lønini teir fáa. Arbeiðsgevarar koma at gjalda 2% av tí løn teir gjalda út.

UM VIT nú hugsa okkum, at sam-haldsfasti varð figgjaður á sama hátt sum verandi fólkapensión, og tað vil siga við skatti og tolli, so vildi vanligi løntakarin rindað nógv meira enn tey 2%. Tey, sum við avskrivningum og øð-um snildum, sleppa undan skatti, vildu rindað nógv minni. Hetta er veruleikin.

TÁÐ VAR í 1959 at vit fingur verandi fólkapensión. Hetta var tá mett sum størsta sosiala framstigið her á landi nakrantíð. Kunnu vit nú fáa samhalds-

Vilhelm
Johannesen,
skrivari:

fasta at virka, verður hetta størsta sosiala framstigið síðani 1959.

UM TIT vilja gera hetta framstigið, eiga tit at greiða atkvøðu fyri javnaðarflokk-inum á valinum næsta leygardag. Í hesum spurninginum kunnu tit heldur ikki líta á hinar flokkarnar. Bara á javn-aðarflokkinn. Tí er valið einfalt og sjálv-sagt.

vj.

sosigaley

Tveyflokkar samgonga best

„Misálitið á politikar-arnar fer ikki bara at visa seg í blankum at-kvøðum og minkandi valluttøku 17. novemb-er, men eisini í stórarí útskifting av verandi tingmanning. Og fleiri av oddamonnunum í føroyskum politikki kunnu falla 17. no-venber“, skriva Oyggjatiðindi í gjár.

Eingin ivi er um, at Oyggjatiðindi hava rætt í báðum hesum spádómum. At fleiri veljarar antin ikki fara á val ella fara á val at atkvøða blankt er tað nógv, ið bendir á. Hetta hava vit hoyrt aftur og aftur í sendingum í út-varpinum, har fólk á gøt-uni eru spurð um politisku støðu teirra til eitt nýval. Hetta siggja vit nú eisini á teimum fyrstu veljara-kanningum, sum eru gjørdar. Seinast nú í vik-uni, har ein flokkur í Hoy-dølum hevur spurtt 250

næmingar í skúlanum. Henda kanning visir, at ein stórir partur av teim-um ungu antin ikki veit, hvat hann skal atkvøða, ella at hann longu hevur gjørt av at fara á val og at-kvøða blankt. Hetta fyri at vis sít misálitið á allar politiskar flokkar, einin undantikin.

Hóast misálitið á okk-ara politikarar tykist vera stórt, so kunnu vit tó rokna við, at fólk valdagin fer at umhugsa seg enn einaferð. Mong teirra megu kortini fara á val, áðrenn dynnar lata aftur — og atkvøða fyri sinum gamla flokki. Ella tey kanska fara á val og ístað-in fyri at velja blankt at velja nýggj andlit á tí politiska leikpallinum. Tað kundi so bent á, at tann nýggi flokkurin fer at fáa nakað av misnøgð-um atkvøðum, av sokall-aðum protestveljarunum, sum tá lata vera við at at-kvøða blankt.

Eingin ivi er um, at javnaðarflokkurin verður tann av teimum gomlu flokkunum, sum fer at fáa størstu framgongdina. Hetta kann ljóða lógið, tá hugsað verður um, at júst

javnaðarflokkurin aftur og aftur hevur fingið alla skyldina fyri allar samfe-lagsins trupulleikar. Hetta serliga frá hinum flokkunum. Men javnaðarflokkurin hevur so ikki sitið í Tinganesi hesi seinastu tvey árin, har stóðan er so nógv versnað, og tað vita vit, at flokkar í andstöðu koma ofta væl burtur úr einum vali. So hevur tað verið næstan alítið, so hetta val-ið verður neyvan nakað undantak heldur. Spurn-ingurin er bara hvussu stór framgongdin hjá javnaðarflokkinum verður. Fer tað at eydnast flokkinum at fáa nakrar mans afturat, kanska ein-ar 2 til 3, so er greitt, at møguleikin fyri at skipa eina samgongu við tveim-um flokkum økist. Og tað er hetta landið hevur brúk fyri, og tað er hetta allir veljararnir í veruleikanum ynskja.

Ein samgonga skal so undir øllum umstøðum skipast eftir valið og land-ið skal stýrast. Tað verður litið hugaligt at fáa eina parlamentariska støðu, har eingin møguleiki er at skipa landsstýri uttan at

tað luttaka 3 ella 4 flokk-ar. Men jú minni fram-gongdin hjá javnaðar-flokkinum verður og tess størri undirtøku teir smærri flokkarnir fáa, tess størri er hesin mögu-leikin, at tað verður neyð-ugt at skipa eina sam-gongu við fleiri flokkum. Og tá eru vit so aftur í tí gamla, at tað verður næst-an ómøguligt at reka ein langtíðarpolitikk.

Oyggjatiðindi gita um hvørjir falla av gomlu oddamonnunum. Blaðið nevnið vandan at flyta valdømi og sipar her til Atla Dam. Hetta er sjálv-andi torført at meta um, men okkara skot er, at Atli Dam fer at vera topp-skorari við valið í Suður-streymoy. Eingin av hin-um valevnum í Suður-streymoy yvirhøvur fer at fáa nær nánding so nógvar atkvøður sum Atli Dam.

Statt stinnur, John Smith

Valfundirnir kring landið gerast alsamt tittari. Hóskvøldið var ein tilikur fundur á Argjum við luttøku av øllum flokkunum. Hetta er annars ein av bastiónunum hjá fólka-flokkinum og serliga stavnamaður floksins hevur staðið seg væl har. Men eisini javn-aðarflokkurin eigur stóra undirtøku mill-um argjafólk og eftir lógvabrestunum at døma, so fer flokkurin at skora nógvaldag-in. Tað tykist sum at argjafólk hava vali at standa saman um javn-aðarflokkinn.

Og hetta er kanska heldur ikki so lógið. Ein av teimum, sum aftur og aftur, ár eftir ár, við sinum eggjandi og kløka peni hevur vist á vandarnar í fø-royska vinnulivinum, er valevni javnaðarflok-sins á Argjum. Er hann nevndur er hann kend-ur. John Smith! Nær-um einsamallur hevur hesin frýntligi og gløggi sjómaðurin vart fiskimannin og teir, sum vinna sær til liv-sins upphald á havin-um. Betur enn nakar hevur hann vist á veru-ligu trupulleikarnar í

fiskivinnuni. Og ongantið hevur hann verið bangin fyri at seta sitt kristna navn undir tær vælundir-bygdu og sigandi greinirnar, hann hevur skrivað í Sosialinum. Ongantið bangin fyri at fara beint í krovdið á teimum stóru og sterku og visa á órætt-visi og skeiva gongd. Og hesa skrivning hava helst mong tikið at sær, taka vart lógva-brestirnar hann fekk á Argjum. Hvi taka hetta eina valevni fram um hini, kann so onkur spyrja! Jú, tí hann sum fatur hevur vist aftur sjúkligu skrivningini hjá Óla Breckmann gjøgnum árin, ið bara hevur havt eittans endamal, nevniliga at seta kilar í javnaðar-flokk við stalinistisk-um ræðumyndum upp undir hvørt val. Tí hevur altið vart fiski-mannin og tey mongu, sum bara eru menn-iskju og einki meira, móti hesi ósing Breck-manns. Tað gjørdi tú eisini hetta kvøldið. Halt á, argjafólk hava gjøgnumskoðað tað Breckmannska ónd-sinni.